ĢENERĀLADVOKĀTA PAOLO MENGOCI [PAOLO MENGOZZI]
SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 15. septembrī [1]

Apvienotās lietas C-508/15 un C-509/15

Sidika Ucar
pret
Land Berlin (C-508/15)
un
Recep Kilic
pret
Land Berlin (C-509/15)

(Verwaltungsgericht Berlin (Berlīnes Administratīvā tiesa, Vācija) lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Asociācijas līgums starp Eiropas Savienību un Turciju — Dalībvalsts darba tirgū likumīgi nodarbināta Turcijas izcelsmes darba ņēmēja ģimenes locekļu uzturēšanās tiesības — Nosacījumi — Nepieciešamība apgādniekam būt likumīgi nodarbinātam darba tirgū ģimenes locekļa uzturēšanās pirmo trīs gadu laikā

1. Ar šiem abiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa, Vācija) jautā Tiesai par nosacījumiem, ar kādiem Turcijas izcelsmes darba ņēmēja, kurš dzīvo Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā, ģimenes locekļiem ir jāatzīst tiesības strādāt algotu darbu. Šie nosacījumi ir paredzēti 7. pantā 1980. gada 19. septembra Lēmumā Nr. 1/80 par asociācijas izveidi (turpmāk tekstā – "Lēmums Nr. 1/80"), kuru ir pieņēmusi Asociācijas padome, kas nodibināta ar Līgumu, ar kuru tiek izveidota asociācija starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju, kuru 1963. gada 12. septembrī Ankarā (Turcija) parakstījusi Turcijas Republika, no vienas puses, un EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, un kurš Kopienas vārdā ir noslēgts, apstiprināts un ratificēts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu 64/732/EEK [2] (turpmāk tekstā – "EEK un Turcijas asociācijas līgums").

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — Padomes Lēmums par Eiropas Ekonomikas kopienas un Turcijas asociācijas līguma noslēgšanu (OV 1964, 217, 3685. lpp.).

I – **Atbilstošās tiesību normas**

A – *Lēmums Nr. 1/80*

2. Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Ievērojot 7. panta noteikumus par ģimenes locekļu brīvu pieeju darba tirgum, darba ņēmējam – Turcijas pilsonim, kurš ir likumīgi nodarbināts dalībvalsts darba tirgū:

— pēc viena likumīgi nostrādāta darba gada ir tiesības [šajā dalībvalstī] pagarināt darba atļauju pie tā paša darba devēja, ja viņam ir brīva darba vieta;

— pēc trīs likumīgi nostrādātiem darba gadiem un ievērojot prioritāti, kas piešķirama Kopienas dalībvalstu darba ņēmējiem, ir tiesības šajā dalībvalstī pieņemt darba piedāvājumu līdzīgam darbam pie cita darba devēja pēc savas izvēles, ja šis piedāvājums izteikts normālos apstākļos un reģistrēts šīs dalībvalsts nodarbinātības dienestos;

— pēc četriem likumīgi nostrādātiem darba gadiem šajā dalībvalstī ir brīva pieeja jebkuram atalgotam darbam pēc paša izvēles."

3. Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmā daļa attiecas uz tiesībām, kuras ir atzītas dalībvalsts darba tirgū nodarbināta darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, ģimenes locekļiem, kuri saņēmuši atļauju viņam pievienoties. Tajā ir noteikts, ka minētajiem locekļiem "ir tiesības, ar nosacījumu, ka darba ņēmējiem no Kopienas dalībvalstīm tiek dota priekšroka, pieņemt jebkuru darba piedāvājumu, ja vien tie šajā valstī likumīgi ir nodzīvojuši vismaz trīs gadus, [un] ir brīva pieeja jebkuram atalgotam darbam pēc to izvēles, ja vien tie šajā valstī likumīgi ir nodzīvojuši vismaz piecus gadus".

4. Lēmuma Nr. 1/80 14. panta 1. punktā ir paredzēts, ka "šīs iedaļas noteikumi ir piemērojami, ievērojot ierobežojumus, kas pamatoti ar sabiedriskās kārtības, valsts drošības un veselības aizsardzības apsvērumiem".

B – *Vācijas tiesības*

5. Šajām lietām būtiski elementi ir ietverti *Gesetz über den Aufenthalt, die Erwebstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet* (Likums par ārzemnieku uzturēšanos, nodarbinātību un integrāciju federālajā teritorijā; turpmāk tekstā – "*AufenthG*") [3].

6. *AufenthG* 4. panta 5. punktā ir noteikts, ka "ārvalstniekam, kuram saskaņā ar EEK un Turcijas asociācijas līgumu ir uzturēšanās tiesības, ir jāpierāda šādu tiesību esamība, iesniedzot pierādījumus par to, ka viņam ir uzturēšanās atļauja, ja viņam nav ne atļaujas veikt uzņēmējdarbību, ne arī pastāvīgās uzturēšanās atļaujas Eiropas Savienībā. Uzturēšanās atļauja tiek piešķirta, pamatojoties uz pieteikumu".

7. *AufenthG* 53. panta redakcija ir šāda:

"Ārvalstniekam tiek piemērota izraidīšana, ja viņš:

1. ar spēkā stājušos tiesas spriedumu ir bijis notiesāts par vienu vai vairākiem tīši izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, par ko viņam piespriests brīvības atņemšanas sods vai sods, kurš izciešams jauniešu labošanas iestādēs, vismaz uz trīs gadiem, vai ja viņš piecu gadu laikposmā ar spēkā stājušos tiesas spriedumu ir bijis notiesāts par tīši izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem, par

3 — 2004. gada 30. jūlija likums (*BGBl I*, 2004, 1950. lpp.), tā redakcijā, kas publicēta 2008. gada 25. februārī (*BGBl I*, 2008, 162. lpp.).

ko viņam piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai sodi, kuri izciešami jauniešu labošanas iestādēs, kopumā vismaz uz trīs gadiem, vai ja viņa pēdējās galīgās notiesāšanas laikā ticis nolemts piemērot preventīvu ieslodzījumu[;]

2. ar spēkā stājušos tiesas spriedumu ir bijis notiesāts par tīši izdarītu un Likumā par narkotiskajām vielām [..] paredzētu noziedzīgu nodarījumu ar sodu, kas izciešams jauniešu labošanas iestādē, vismaz uz diviem gadiem vai ar brīvības atņemšanas sodu un ja sods nav bijis nosacīts ar pārbaudes laiku [..]."

8. *AufenthG* 55. pantā ir paredzēts, ka "ārvalstnieku var izraidīt, ja viņa uzturēšanās apdraud sabiedrisko kārtību un valsts drošību vai citas svarīgas [Vācijas] intereses"[4], it īpaši, ja viņš ir "atkārtoti un nopietni pārkāpis tiesību normas vai tiesu vai administratīvos lēmumus vai rīkojumus [..]"[5].

II – **Pamatlietas, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā**

A – *Lieta C-508/15*

9. *Sidika Ucar* ir Turcijas valstspiederīgā, kura 1977. gadā apprecējās ar *Ökkes Ucar*. Kopumā šajā laulībā, pirms tā 1991. gadā tika šķirta, piedzima četri bērni. Tajā pašā gadā *Ö. Ucar* pameta Turciju, kur viņš dzīvoja kopā ar savu ģimeni, devās uz Vāciju un apprecējās ar Vācijas valstspiederīgo. 1996. gadā *Ö. Ucar* saņēma beztermiņa uzturēšanās atļauju, kuru izsniegušas valsts iestādes. 1999. gadā tika šķirta *Ö. Ucar* otrā laulība. 2000. gada septembrī *S. Ucar* atkārtoti salaulājās ar *Ö. Ucar*. 2001. gada novembrī kopā ar jaunāko viņu bērnu *S. Ucar* ieceļoja Vācijas teritorijā ar vīzu ģimenes atkalapvienošanās nolūkā ar savu laulāto, kuru izsniegusi *Landesamt für Bürger- und Ordnungsangelegenheiten* (Berlīnes federālās zemes Ārvalstnieku lietu pārvalde, Vācija; turpmāk tekstā – "Ārvalstnieku iestāde"), un ar laulātās uzturēšanās atļauju ar derīguma termiņu līdz 2002. gada 26. novembrim.

10. Attiecībā uz *Ö. Ucar* nodarbinātības stāvokli – no 2000. gada maija līdz 2001. gada beigām viņš strādāja par algotu maiznieku. 2002. gada sākumā viņš sāka strādāt par maiznieku kā pašnodarbināta persona, un šo darbību viņš izbeidza 2005. gada oktobrī, lai atsāktu strādāt algotu darbu šajā pašā sektorā līdz 2011. gada decembrim.

11. *S. Ucar* uzturēšanās atļauja ir tikusi pagarināta 2002. gada 28. novembrī uz diviem gadiem. 2004. gada 29. novembrī tā no jauna ir tikusi pagarināta uz diviem gadiem. Lai piešķirtu šos divus pagarinājumus, Ārvalstnieku iestāde pārliecinājās, ka *S. Ucar* iztikas līdzekļi tiek nodrošināti no ieņēmumiem, kurus viņas laulātais gūst no savas profesionālās darbības.

12. 2006. gada 21. novembrī Ārvalstnieku iestāde *S. Ucar* izsniedza uzturēšanās atļauju saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos, ņemot vērā, ka *Ö. Ucar* bija atsācis strādāt algotu darbu. Šī atļauja ir tikusi pagarināta vairākas reizes, pēdējo reizi – līdz 2013. gada 12. decembrim.

13. 2013. gada 16. augustā *S. Ucar* Ārvalstnieku iestādē iesniedza pieteikumu par uzturēšanās atļaujas izsniegšanu, pamatojoties uz *AufenthG* 4. panta 5. punktu, kas pierāda uzturēšanās tiesību esamību saskaņā ar EEK un Turcijas asociācijas līgumu, norādot, ka Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas nosacījumi esot izpildīti, it īpaši ņemot vērā faktu, ka kopš 2005. gada novembra viņas laulātais nepārtraukti esot strādājis algotu darbu.

4 — *AufenthG* 55. panta 1. punkts.

5 — *AufenthG* 55. panta 2. punkts.

14. Ar 2014. gada 6. maija lēmumu Ārvalstnieku iestāde atteicās apmierināt *S. Ucar* pieteikumu un no jauna pagarināt viņas uzturēšanās atļauju. Pirmkārt, tā uzskatīja, ka *S. Ucar* iztikas līdzekļi vairs netiek nodrošināti. Otrkārt, tā arī uzskatīja, ka *S. Ucar* neesot nekādu tiesību, kas iegūtas atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajai daļai, jo *Ö. Ucar* neatbilst nosacījumam par likumīgu nodarbinātību darba tirgū trīs gadu laikā tūlīt pēc viņa sievas ierašanās Vācijas teritorijā un pirmās uzturēšanās atļaujas izsniegšanas, kas viņai tikusi izsniegta saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos ar savu laulāto. Apstāklis, ka *Ö. Ucar* nepārtraukti ir strādājis algotu darbu no 2005. gada 1. novembra līdz 2011. gada decembrim, neesot tāds, kas rada tiesības viņa sievai. Visbeidzot Ārvalstnieku iestāde uzskatīja, ka *S. Ucar* uzturēšanās atļaujas pagarināšana nevarot tikt pielīdzināta atļaujai pievienoties darba ņēmējam Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas izpratnē, jo tās ieskatā šī pēdējā minētā atļauja pavisam noteikti attiecoties uz pašu pirmo atļauju, kas izsniegta ierašanās dalībvalsts teritorijā brīdī, nevis uz vēlāk izsniegtajām atļaujām.

15. Apstrīdot šos secinājumus, *S. Ucar* par šo Ārvalstnieku iestādes 2014. gada 6. maija lēmumu cēla prasību iesniedzējtiesā.

16. Tādējādi, saskaroties ar grūtībām Savienības tiesību interpretēšanā, *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību lietā un ar lēmumu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2015. gada 24. septembrī, uzdot pēdējai minētajai lietā C-508/15 šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmais ievilkums ir jāinterpretē tādējādi, ka pamatnosacījumi ir izpildīti arī tādā gadījumā, ja pirms laikposma, kad Turcijas izcelsmes darba ņēmēja, kurš ir likumīgi nodarbināts darba tirgū, ģimenes loceklis pie viņa likumīgi ir nodzīvojis trīs gadus, ir bijis laikposms, kurā darba ņēmējs, kam ir tiesības uz apvienošanos, bija atstājis dalībvalsts legālo darba tirgu pēc tam, kad ģimenes loceklim ir tikusi izsniegta atļauja viņam pievienoties saskaņā ar šo tiesību normu?

2) Vai Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka uzturēšanās atļaujas pagarināšana ir pielīdzināma šajā tiesību normā paredzētajai atļaujai pievienoties Turcijas izcelsmes darba ņēmējam, kurš ir likumīgi nodarbināts darba tirgū, ja attiecīgais ģimenes loceklis nepārtraukti dzīvo kopā ar Turcijas izcelsmes darba ņēmēju, kopš ir saņēmis atļauju viņam pievienoties šīs tiesību normas izpratnē, bet šis darba ņēmējs pēc tam, kad uz laiku ir bijis atstājis dalībvalsts legālo darba tirgu, tikai no uzturēšanās atļaujas pagarināšanas brīža atkal ir likumīgi nodarbināts dalībvalstī?"

B – *Lieta C-509/15*

17. *Recep Kilic* ir dzimis 1993. gadā viņa vecāku, kuri ir Vācijas iedzīvotāji, atvaļinājuma laikā Turcijā, kas ir viņu izcelsmes valsts. 1994. gada 16. aprīlī *R. Kilic* ieceļoja Vācijā. Tajā laikā neviens no viņa vecākiem neveica profesionālo darbību.

18. 1996. gada maijā viņa vecāki izšķīrās, un *R. Kilic* palika vienīgi mātes apgādībā, kura sāka strādāt algotu darbu 1998. gada 30. jūnijā un gandrīz nepārtraukti turpināja strādāt līdz 2003. gada aprīlim, proti, datumam, kad viņa devās grūtniecības un dzemdību atvaļinājumā un pēc tam bērna kopšanas atvaļinājumā.

19. 1997. gada 5. maijā, kad tajā laikā Vācijas tiesībās tika noteikts pienākums, ka ir jābūt uzturēšanās atļaujai, *R. Kilic* tika izsniegta šāda atļauja ar derīguma termiņu uz diviem gadiem. 1999. gadā, ņemot vērā *R. Kilic* mātes darba devēja apliecinājuma iesniegšanu un neraugoties uz to, ka viņa saņēma sociālo pabalstu, *R. Kilic* uzturēšanās atļauja tika pagarināta uz vienu gadu. Pēc tam tā ir tikusi vairākkārt pagarināta līdz 2011. gada 10. novembrim, proti, datumam, kad viņa rīcībā bija vairs tikai pagaidu uzturēšanās dokumenti.

20. Mācībās *R. Kilic* neveicās, attiecībā uz viņu ir norisinājušies vairāki krimināprocesi, un viņš vairākkārt ir ticis notiesāts ar brīvības atņemšanas sodiem, no kuriem pēdējais tika pasludināts 2013. gada 11. jūnijā, piespriežot viņam trīs gadus un trīs mēnešus ilgu cietumsodu, kas izciešams jauniešu labošanas iestādē, par narkotisko vielu nelikumīgu tirdzniecību grupā. No cietuma viņš tika atbrīvots 2015. gada 27. maijā.

21. 2014. gada 24. jūlijā Ārvalstnieku iestāde noraidīja viņa pieteikumu pagarināt uzturēšanās atļauju un izdeva rīkojumu par viņa izraidīšanu, pamatojoties uz *AufenthG* 53. panta 1. un 2. punktu un 55. pantu. Pirmkārt, tā uzskatīja, ka *R. Kilic* nevar atsaukties ne uz kādām tiesībām, pamatojoties uz EEK un Turcijas asociācijas līgumu vai Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmo daļu, jo viņa vecāki nav izpildījuši nosacījumu par likumīgu nodarbinātību darba tirgū nepārtraukti trīs gadu laikposmā no *R. Kilic* likumīgās ieceļošanas brīža Vācijas teritorijā. Otrkārt, tā uzskatīja, ka, ņemot vērā jau izdarīto smago noziedzīgo nodarījumu atkārtoto skaitu, recidīva risku un apdraudējuma valsts drošībai un sabiedriskajai kārtībai risku, ko viņš rada, *R. Kilic* esot jāizraida uz Turciju. Šī pastāvošo interešu izsvēršana tai ir likusi secināt, ka ciešās personiskās saites, kas *R. Kilic* vieno ar Vācijas teritoriju, šajos apstākļos esot jānovirza otrajā plānā.

22. 2014. gada 1. septembrī *R. Kilic* cēla prasību par šo lēmumu iesniedzējtiesā. Viņš apgalvo, ka viņam ir jāatzīst uzturēšanās tiesības atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajai daļai, jo viņa māte ir gandrīz nepārtraukti strādājusi algotu darbu piecus gadus. Tāpat viņš apgalvo, ka viņš var izmantot īpašu aizsardzību pret izraidīšanu, kas Turcijas pilsoņiem ir nodrošināta šī paša lēmuma 14. pantā.

23. Ar atsevišķu lēmumu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts tajā pašā dienā, *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa) saistībā ar lietu C-509/15 uzdeva Tiesai vienu jautājumu, kas ir izteikts šādi:

"Vai atkalapvienošanās atļauja Lēmuma Nr. 1/80 7. panta izpratnē ir saskatāma tanī apstāklī, ka ģimenes loceklim pēc atļaujas ģimenes atkalapvienošanās nolūkā pievienoties personām, kurām ir tiesības uz apvienošanos, bet kuras nav likumīgi nodarbinātas darba tirgū, uzturēšanās atļauja tiek pagarināta brīdī, kad persona, kurai ir tiesības uz apvienošanos un pie kuras ģimenes loceklis likumīgi dzīvo, ir kļuvusi par darba ņēmēju?"

C – *Tiesvedība Tiesā*

24. Ar 2015. gada 27. oktobra lēmumu lietas C-508/15 un C-509/15 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī galīgā sprieduma taisīšanai.

25. Rakstveida apsvērumus iesniedza vienīgi *S. Ucar*, Ārvalstnieku iestāde, kā arī Eiropas Komisija.

III – **Juridiskā analīze**

A – *Ievada piezīmes*

26. Atgādinājumam – Lēmumā Nr. 1/80 ir paredzēts, ka Turcijas izcelsmes darba ņēmējam, kas ir likumīgi nodarbināts dalībvalsts darba tirgū, pēc viena likumīgi nostrādāta darba gada ir tiesības atjaunot darba atļauju, ja viņš tiek nodarbināts pie tā paša darba devēja. Pēc trīs likumīgi nostrādātiem darba gadiem viņam ir tiesības pieņemt darba piedāvājumus līdzīgam darbam pie citiem darba devējiem. Pēc četriem likumīgi nostrādātiem darba gadiem šajā dalībvalstī minētajam darba ņēmējam ir brīva pieeja jebkuram atalgotam darbam. Attiecībā uz tiesībām, kas iegūtas saskaņā ar Lēmuma Nr. 1/80 6. pantu, ir arī precizēts, ka "ikgadējos atvaļinājumus un prombūtni sakarā ar grūtniecību un

dzemdībām, nelaimes gadījumu darbā vai īslaicīgu slimību pielīdzina likumīgai nodarbinātībai"[6]. Attiecībā uz bezdarba periodiem un darba kavējumiem ilgstošas slimības dēļ, "ko neieskaita likumīgas nodarbinātības laikā, [tie] neskar tiesības, kas iegūtas iepriekšējā nodarbinātības periodā"[7].

27. Tajā pašā laikā, kad Turcijas izcelsmes darba ņēmēja, kas likumīgi ieceļojis dalībvalsts teritorijā, tiesības piekļūt darba tirgum nostiprinās, šīs nostiprināšanās sekas būs tādas, ka tā labvēlīgi ietekmēs minētā darba ņēmēja ģimenes locekļu situāciju. Lai gan ģimenes locekļiem ir ticis atļauts pievienoties šim darba ņēmējam uzņemošās dalībvalsts teritorijā, viņi iegūst tiesības pieņemt jebkuru darba piedāvājumu tad, ja viņi tajā likumīgi ir nodzīvojuši vismaz trīs gadus. Pēc piecu gadu likumīgas uzturēšanās tajā ģimenes locekļiem ir brīva pieeja jebkuram atalgotam darbam. Šajā ziņā nav svarīgi, vai šie locekļi ir vai nav izteikuši savu nodomu strādāt reālu algotu darbu[8].

28. Attiecībā uz jautājumu par Turcijas izcelsmes darba ņēmēja un viņa ģimenes locekļu piekļuvi dalībvalsts darba tirgum – Tiesa ir konstatējusi, ka uzturēšanās tiesības noteikti ir jāatzīst kā piekļuves minētajam tirgum neizbēgamas sekas. Attiecībā uz spēju efektīvi pieņemt darba piedāvājumu vai izmantot brīvību piekļūt jebkuram algotam darbam acīmredzami ir vajadzīga spēja uzturēties tās dalībvalsts teritorijā, kurā tiek veikts attiecīgais darbs vai kurā ir izteikts piedāvājums[9].

29. Taču tieši jautājums par *S. Ucar* un *R. Kilic* uzturēšanos tiek apskatīts šajos lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu. Ja viņi ir ieguvuši tiesības piekļūt darba tirgum Vācijā, pamatojoties uz Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmo daļu, tad Ārvalstnieku iestādei uzturēšanās tiesības viņiem būtu jāatzīst, nevis pamatojoties tikai uz valsts tiesību normām, bet arī uz minēto lēmumu. Grūtības rodas tāpēc, ka Turcijas izcelsmes darba ņēmējs, kam viņi ir pievienojušies, nav saglabājis tāda darba ņēmēja statusu, kurš ir likumīgi nodarbināts darba tirgū trīs gadu laikposmā, kas seko tūlīt pēc viņu ierašanās Vācijā. Saskaņā ar Lēmuma Nr. 1/80 un EEK un Turcijas asociācijas līguma interpretāciju, kuru izmanto Vācijas iestādes, *S. Ucar* būtu varējusi iegūt tiesības atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajai daļai tikai tad, ja viņas laulātais likumīgi un nepārtraukti būtu strādājis algotu darbu no 2001. gada novembra – *S. Ucar* ieceļošanas datuma Vācijā – līdz 2004. gada novembrim. Tāpat *R. Kilic* būtu ieguvis šādas tiesības tikai ar nosacījumu, ka viņa māte būtu strādājusi šādu darbu no 1994. gada aprīļa – *R. Kilic* ierašanās datuma Vācijas teritorijā – līdz 1997. gada aprīlim. Tāda ir pirmā prejudiciālā jautājuma, kas ir iesniegts Tiesai lietā C-508/15, problēma[10].

6 — Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 2. punkts.

7 — Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 2. punkts.

8 — Proti, Tiesa, šķiet, ir pieļāvusi, ka uzturēšanās tiesības varētu tikt pieprasītas pat saistībā ar algotu darbu nākotnē, – skat. attiecībā uz Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktu spriedumu, 2000. gada 10. februāris, *Nazli* (C-340/97, EU:C:2000:77, 37. punkts). It īpaši atšķirībā no Turcijas izcelsmes darba ņēmējiem, kuriem ir piemērojams Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkts, šī paša lēmuma 7. pantā minēto ģimenes locekļu statuss nav atkarīgs no algota darba veikšanas: skat. spriedumus, 2005. gada 7. jūlijs, *Aydinli* (C-373/03, EU:C:2005:434, 29. punkts), 2007. gada 18. jūlijs, *Derin* (C-325/05, EU:C:2007:442, 56. punkts), kā arī 2008. gada 25. septembris, *Er* (C-453/07, EU:C:2008:524, 31. punkts). Ārvalstnieku iestādes izvirzītais arguments attiecībā uz *S. Ucar* vēlmes veikt jebkāda veida profesionālo darbību neesamību šajos apstākļos šķiet neefektīvs. Tas būtu tieši tāpat tad, ja šis arguments tiktu norādīts attiecībā uz *R. Kilic* (skat. spriedumu, 2008. gada 25. septembris, *Er* (C-453/07, EU:C:2008:524, 34. punkts)).

9 — Saistībā ar Lēmuma Nr. 1/80 6. pantu un plašajā judikatūras klāstā skat. spriedumus, 1990. gada 20. septembris, *Sevince* (C-192/89, EU:C:1990:322, 26. punkts), 1997. gada 29. maijs, *Eker* (C-386/95, EU:C:1997:257, 19. punkts), 1997. gada 30. septembris, *Ertanir* (C-98/96, EU:C:1997:446, 26. punkts), 2005. gada 7. jūlijs, *Dogan* (C-383/03, EU:C:2005:436, 14. punkts), kā arī 2006. gada 10. janvāris, *Sedef* (C-230/03, EU:C:2006:5, 33. un 34. punkts).
Saistībā ar Lēmuma Nr. 1/80 7. pantu un arī plašajā judikatūras klāstā skat. spriedumus, 1997. gada 17. aprīlis, *Kadiman* (C-351/95, EU:C:1997:205, 29. punkts), 2000. gada 16. marts, *Ergat* (C-329/97, EU:C:2000:133, 40. punkts), 2000. gada 22. jūnijs, *Eyüp* (C-65/98, EU:C:2000:336, 29. punkts), 2004. gada 11. novembris, *Cetinkaya* (C-467/02, EU:C:2004:708, 31. punkts), 2005. gada 7. jūlijs, *Aydinli* (C-373/03, EU:C:2005:434, 25. punkts), 2007. gada 18. jūlijs, *Derin* (C-325/05, EU:C:2007:442, 40. un 47. punkts), 2008. gada 18. decembris, *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744, 21. punkts), kā arī 2012. gada 19. jūlijs, *Dülger* (C-451/11, EU:C:2012:504, 28. punkts).

10 — Es esmu pārliecināts, ka šis jautājums ir tikpat būtisks lietā C-509/15 un attiecībā uz *R. Kilic* situāciju. Iesniedzējtiesa jautā Tiesai par to, vai valsts iestāžu prasība, kurā noteikts, ka Turcijas izcelsmes darba ņēmējam, kam uzņemošās dalībvalsts teritorijā pievienojas viņa ģimenes loceklis, ir jāsaglabā darba tirgū likumīgi nodarbināta darba ņēmēja statuss trīs gadu laikā, kuri seko tūlīt pēc minētā locekļa ierašanās, atbilst Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajai daļai tikai saistībā ar *S. Ucar* situāciju. Tomēr no lietā C-509/15 Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka *R. Kilic* ir tikusi atteikta viņa uzturēšanās atļaujas pagarināšana tieši tāpēc, ka Ārvalstnieku iestāde uzskatīja, ka viņš nevar atsaukties ne uz kādām tiesībām, pamatojoties uz Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmo daļu, jo viņa māte nebija izpildījusi šo prasību. Tādēļ apsvērumi, izskatot lietā C-508/15 uzdoto pirmo jautājumu, ir jāattiecina arī uz *R. Kilic* situāciju.

30. Turklāt gadījumā, ja Tiesa apstiprinātu Ārvalstnieku iestādes izmantoto interpretāciju un to, ka tiesības, kas izriet no Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas, var rasties tikai tad, ja Turcijas izcelsmes darba ņēmējs, kuram uzņemošās dalībvalsts teritorijā pievienojies viņa ģimenes loceklis, no minētā ģimenes locekļa ierašanās brīža un visu laikposmu, kas nepieciešams minēto tiesību izveidei, ir likumīgi nodarbināts darba tirgū, iesniedzējtiesa arī vaicā Tiesai, vai ir iespējams lēmumu par minētajam loceklim piešķirtās uzturēšanās atļaujas pagarināšanu pielīdzināt sākotnējam lēmumam par atļauju saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos tādējādi, ka laikposmu, kurā Turcijas izcelsmes darba ņēmējam ir jābūt likumīgi nodarbinātam darba tirgū, varētu likumīgi skaitīt no lēmuma par pagarināšanu datuma, nevis tikai no ģimenes locekļa pirmās ieceļošanas uzņemošās dalībvalsts teritorijā datuma. Tāds ir lietas C-508/15 ietvaros uzdotā otrā jautājuma un lietas C-509/15 vienīgā jautājuma priekšmets. Tomēr, ņemot vērā atbildi, kuru es ierosināšu Tiesai sniegt uz pirmo jautājumu lietā C-508/15, šo problemātiku es izskatīšu tikai pakārtoti.

B – *Par pirmo prejudiciālo jautājumu, kas ir uzdots lietā C-508/15*

31. Ar savu pirmo jautājumu, kas ir uzdots lietā C-508/15, iesniedzējtiesa būtībā jautā Tiesai, vai Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā tiek piešķirtas uzturēšanās tiesības Turcijas izcelsmes darba ņēmēja, kurš ir apmeties uz dzīvi Vācijā, ģimenes loceklim tad, ja minētais darba ņēmējs ir likumīgi nodarbināts darba tirgū nepārtraukti trīs gadu laikposmā un ja šajā laikposmā ģimenes loceklis ir dzīvojis kopā ar šo darba ņēmēju, un tam nerada šķērsli apstāklis, saskaņā ar kuru šī laikposma pabeigšana nav sekojusi tūlīt pēc attiecīgā ģimenes locekļa ieceļošanas Vācijas teritorijā.

32. Lai atbildētu uz šo jautājumu, pirms konkrētāk tiek izskatīts likumīgas nodarbinātības darba tirgū jēdziens, uz brīdi ir jāatgriežas pie vispārīgiem apsvērumiem, kurus ir izstrādājusi Tiesa savā judikatūrā par Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmo daļu.

1) Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmā daļa Tiesas judikatūrā

33. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajai daļai ir tieša iedarbība; līdz ar to Turcijas pilsoņiem, kuriem ir piemērojama šī tiesību norma, ir tiesības uz to atsaukties tieši dalībvalstu tiesās, lai izvairītos no iekšējo tiesību normu, kas ir tai pretrunā, piemērošanas [11]. Turklāt šis pants ietilpst Lēmuma Nr. 1/80 sociālajās tiesību normās, kuras ir darba ņēmēju brīvas pārvietošanās īstenošanas, pamatojoties uz LESD 45.–47. pantu, papildu posms, tādēļ šajos pēdējos minētajos pantos paredzētie principi pēc iespējas ir jāattiecina arī uz Turcijas pilsoņiem, kuriem ir šajā lēmumā atzītās tiesības [12].

34. Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka ar Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmo daļu tiek īstenota "tiesību pakāpeniskas iegūšanas sistēma", kam ir divējāds mērķis [13]. Tādējādi Tiesa ir uzskatījusi, ka "sākumā, pirms ir beidzies *sākotnējais* trīs gadu laikposms, minētās tiesību normas mērķis ir dot iespēju emigrējušā darba ņēmēja ģimenes locekļiem apmesties pie viņa, lai tādējādi, izmantojot ģimenes apvienošanos, uzņemošajā dalībvalstī jau likumīgi integrētam darba ņēmējam – Turcijas pilsonim – radītu labvēlīgākus darba un dzīves apstākļus [..]. Pēc tam minētās normas mērķis ir pastiprināt emigrējušā darba ņēmēja – Turcijas pilsoņa – ģimenes ilgtspējīgu integrāciju uzņemošajā dalībvalstī, pēc trīs gadu pastāvīgas uzturēšanās attiecīgās ģimenes loceklim piešķirot iespēju pašam piekļūt darba

11 — Skat. it īpaši spriedumus, 2000. gada 22. jūnijs, *Eyüp* (C-65/98, EU:C:2000:336, 25. punkts), 2007. gada 18. jūlijs, *Derin* (C-325/05, EU:C:2007:442, 47. punkts), 2008. gada 25. septembris, *Er* (C-453/07, EU:C:2008:524, 25. punkts), 2008. gada 18. decembris, *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744, 20. punkts), 2011. gada 8. decembris, *Ziebell* (C-371/08, EU:C:2011:809, 48. punkts), kā arī 2012. gada 29. marts, *Kahveci* (C-7/10 un C-9/10, EU:C:2012:180, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

12 — Skat. it īpaši spriedumus, 1997. gada 17. aprīlis, *Kadiman* (C-351/95, EU:C:1997:205, 30. punkts), 2006. gada 10. janvāris, *Sedef* (C-230/03, EU:C:2006:5, 33. punkts), kā arī 2012. gada 19. jūlijs, *Dülger* (C-451/11, EU:C:2012:504, 48. punkts).

13 — Skat. spriedumu, 2012. gada 29. marts, *Kahveci* (C-7/10 un C-9/10, EU:C:2012:180, 31. punkts).

tirgum. Tādējādi galvenais īstenojamais mērķis ir nostiprināt minētā ģimenes locekļa, kurš šajā posmā jau ir likumīgi integrējies uzņemošajā dalībvalstī, situāciju, dodot viņam iespēju pašam pelnīt attiecīgajā dalībvalstī un attiecīgi izveidot tajā no emigrējušā darba ņēmēja neatkarīgu situāciju" [14]. Tādējādi, interpretējot to atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 vispārējam mērķim, "sistēma, kas ieviesta konkrēti ar [Lēmuma Nr. 1/80] 7. panta pirmo daļu, ir vērsta uz to, lai izveidotu labvēlīgus apstākļus ģimenes apvienošanai uzņemošajā dalībvalstī" [15].

35. Attiecībā uz dalībvalstīm atstāto rīcības brīvību, lai gan saskaņā ar pastāvīgo judikatūru to kompetencē joprojām ir reglamentēt nosacījumus saistībā ar Turcijas pilsoņu pirmo ieceļošanu to teritorijā, kā arī nosacījumus, ar kādiem viņi pirmo reizi var piekļūt darba tirgum [16], savukārt tad, kad minētie pilsoņi atbilst nosacījumiem, kas paredzēti kādā no Lēmuma Nr. 1/80 tiesību normām, un tiem tādējādi tiek piešķirtas minētajā lēmumā paredzētās tiesības, šīm pašām dalībvalstīm nav tiesību paredzēt tiesisko regulējumu, kurš atšķiras no tā, kas izriet no Lēmuma Nr. 1/80, vai kurā ir noteikti nosacījumi, kas nav paredzēti šajā lēmumā [17]. Tādējādi dalībvalstis nedrīkst vienpusēji grozīt Turcijas pilsoņu pakāpeniskas integrācijas uzņemošajā dalībvalstī sistēmas apjomu [18].

36. Tādēļ ir jānosaka, vai Vācijas iestādes, tiesību, kuras izriet no Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas, atzīšanai pieprasot, lai Turcijas izcelsmes darba ņēmējs, kam dalībvalsts teritorijā ir pievienojies viņa ģimenes loceklis, skaitot no minētā locekļa ierašanās datuma, būtu likumīgi nodarbināts darba tirgū visu laikposmu, kas ir nepieciešams šajā tiesību normā paredzēto tiesību iegūšanai, un nosakot, ka nevar tikt ņemti vērā nodarbinātības laikposmi minētajā tirgū, kuru ilgums ir līdzvērtīgs, bet kuri ir pabeigti pēc šī datuma, nav vienpusēji grozījušas sistēmu, kuru es tikko pieminēju.

2) Likumīga nodarbinātība darba tirgū un nosacījumi Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā paredzēto tiesību iegūšanai

37. Ar kādiem konkrētiem nosacījumiem Turcijas izcelsmes darba ņēmēja ģimenes loceklis var iegūt tiesības atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajai daļai? Lai gan Tiesa jau daļēji ir atbildējusi uz šo jautājumu, tā nekad nav skaidri ieņēmusi nostāju par hronoloģisko secību, kādā minētie nosacījumi ir jāizpilda.

38. Pirms aplūkošu interpretāciju, kuru sniegusi Tiesa attiecībā uz minētajiem nosacījumiem, norādīšu, ka pašā Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas formulējumā nav paredzēts nekas *expressis verbis* līdzīgs tam, ko pieprasa Vācijas iestādes. No šī panta redakcijas vienīgi izriet doma, saskaņā ar kuru dalībvalsts darba tirgū likumīgi nodarbināta Turcijas izcelsmes darba ņēmēja ģimenes loceklim, kurš saņēmis atļauju viņam pievienoties, principā ir tiesības pieņemt jebkuru darba piedāvājumu, ja viņš minētajā valstī likumīgi ir nodzīvojis vismaz trīs gadus (Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmais ievilkums), un pēc tam viņam tajā ir brīva pieeja jebkuram atalgotam darbam pēc savas izvēles, ja viņš tajā ir nodzīvojis vismaz piecus gadus (Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas otrais ievilkums).

39. Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmo daļu Tiesa ir interpretējusi tādējādi, ka "šajā tiesību normā paredzēto tiesību iegūšanai ir jābūt izpildītiem diviem iepriekšējiem kumulatīviem nosacījumiem, proti, pirmkārt, attiecīgajai personai ir jābūt uzņemošās dalībvalsts darba tirgū likumīgi nodarbināta Turcijas izcelsmes darba ņēmēja ģimenes loceklim un, otrkārt, viņai ir jābūt saņēmušai šīs valsts kompetento

14 — Spriedums, 2012. gada 29. marts, *Kahveci* (C-7/10 un C-9/10, EU:C:2012:180, 32. un 33. punkts un tajos minētā judikatūra). Izcēlums mans. Savas analīzes turpinājumā es atgriezīšos pie nozīmes, kāda ir vai nav jāpiešķir tam, ka Tiesa izmanto īpašības vārdu "sākotnējais".

15 — Spriedums, 2012. gada 29. marts, *Kahveci* (C-7/10 un C-9/10, EU:C:2012:180, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).

16 — Plašajā judikatūras klāstā skat. spriedumus, 1992. gada 16. decembris, *Kus* (C-237/91, EU:C:1992:527, 25. punkts), 1994. gada 5. oktobris, *Eroglu* (C-355/93, EU:C:1994:369, 10. punkts), 1997. gada 17. aprīlis, *Kadiman* (C-351/95, EU:C:1997:205, 31. punkts), 2000. gada 10. februāris, *Nazli* (C-340/97, EU:C:2000:77, 29. punkts), kā arī 2011. gada 29. septembris, *Unal* (C-187/10, EU:C:2011:623, 41. punkts).

17 — Skat. spriedumus, 2011. gada 16. jūnijs, *Pehlivan* (C-484/07, EU:C:2011:395, 56. punkts), un 2012. gada 29. marts, *Kahveci* (C-7/10 un C-9/10, EU:C:2012:180, 36. punkts). Skat. arī spriedumu, 2008. gada 18. decembris, *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744, 61. punkts).

18 — Skat. spriedumus, 2011. gada 16. jūnijs, *Pehlivan* (C-484/07, EU:C:2011:395, 56. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2012. gada 29. marts, *Kahveci* (C-7/10 un C-9/10, EU:C:2012:180, 37. punkts).

iestāžu atļauju pievienoties minētajam darba ņēmējam šajā valstī. Ja iepriekš minētie nosacījumi ir izpildīti, Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas piemērošanas nolūkā ir jāpārbauda, vai attiecīgais Turcijas pilsonis konkrētu laiku likumīgi ir dzīvojis uzņemošās dalībvalsts teritorijā kopā ar darba ņēmēju, saistībā ar kuru tas iegūst savas tiesības"[19].

40. Savā judikatūrā Tiesa vienādi atsaucas uz "sākotnējo" trīs gadu "laikposmu"[20], uz trīs gadu "laikposmu"[21], uz "noteiktu laikposmu"[22] vai arī uz "trīs gadu laikposmu, skaitot no attiecīgā ģimenes locekļa iespējas iebraukt uzņemošās dalībvalsts teritorijā"[23]. Šie elementi man nešķiet izšķiroši. Pirmkārt, atsauces uz "sākotnējo" laikposmu mērķis ir tikai to nošķirt no secīga divu gadu papildu laikposma, kas Turcijas izcelsmes darba ņēmēja, kurš ir likumīgi nodarbināts dalībvalsts darba tirgū, ģimenes loceklim saskaņā ar Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas otro ievilkumu dod tiesības brīvi piekļūt jebkuram algotam darbam. Otrkārt, precizējums, kas ir ietverts spriedumā *Pehlivan*[24], ir pilnīgi izolēts un ir ticis sniegts lietā, kuras ietvaros neviena tāda hronoloģiskās secības problēma, kāda ir jārisina pašlaik, nebija radusies[25].

41. Attiecībā gan uz *S. Ucar*, gan *R. Kilic* ir skaidrs, ka pēdējie minētie ir izpildījuši Tiesas tradicionāli norādītos nosacījumus, lai tiktu atzītas Lēmuma Nr. 1/80 7. pantā paredzētās tiesības. Viņi abi ir Turcijas izcelsmes darba ņēmēja ģimenes locekļi, un viņiem likumīgi ir ticis atļauts pievienoties attiecīgajam Turcijas izcelsmes darba ņēmējam uzņemošās dalībvalsts teritorijā. Ir arī skaidrs, ka viņi abi ir izpildījuši prasību par faktisku kopdzīvi mājsaimniecībā[26].

42. Visbeidzot, judikatūrā tiek prasīts, lai Turcijas izcelsmes darba ņēmējs būtu likumīgi nodarbināts dalībvalsts, kurā viņš dzīvo, darba tirgū "visā laika posmā, kas vajadzīgs, lai ģimenes loceklis iegūtu tiesības piekļūt [minētās] dalībvalsts darba tirgum"[27]. Šis likumīgās nodarbinātības darba tirgū jēdziens ir jānošķir no likumīga darba veikšanas jēdziena, kas ir norādīts Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punktā[28]. Taču saistībā ar šo nodarbinātību Tiesa ir nospriedusi, ka "šis jēdziens apzīmē visus darba ņēmējus, kuri izpilda uzņemošās dalībvalsts normatīvo aktu prasības un kuriem tādējādi ir tiesības veikt profesionālu darbību tās teritorijā"[29]. Darba tiesisko attiecību īslaicīgs pārtraukums ne vienmēr nozīmē, ka attiecīgais Turcijas izcelsmes darba ņēmējs pārstāj būt piederīgs legālajam darba tirgum – vismaz tajā laikposmā, kas viņam ir saprātīgi nepieciešams cita algota darba atrašanai, un ciktāl šai

19 — Spriedums, 2012. gada 29. marts, *Kahveci* (C-7/10 un C-9/10, EU:C:2012:180, 26. un 27. punkts un tajos minētā judikatūra). Galu galā 2012. gada 19. jūlija spriedumā *Dülger* (C-451/11, EU:C:2012:504, 29. punkts) Tiesa ir uzskaitījusi trīs nosacījumus.

20 — Skat. spriedumus, 1997. gada 17. aprīlis, *Kadiman* (C-351/95, EU:C:1997:205, 32. un 33. punkts), 2010. gada 21. janvāris, *Bekleyen* (C-462/08, EU:C:2010:30, 36. punkts), 2011. gada 16. jūnijs, *Pehlivan* (C-484/07, EU:C:2011:395, 45., 51. un 55. punkts), 2012. gada 29. marts, *Kahveci* (C-7/10 un C-9/10, EU:C:2012:180, 32. punkts), kā arī 2012. gada 19. jūlijs, *Dülger* (C-451/11, EU:C:2012:504, 39. punkts).

21 — Skat. spriedumus, 2004. gada 11. novembris, *Cetinkaya* (C-467/02, EU:C:2004:708, 30. punkts), 2005. gada 7. jūlijs, *Aydinli* (C-373/03, EU:C:2005:434, 24. un 29. punkts), 2008. gada 18. decembris, *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744, 19., 30. un 58. punkts), kā arī 2011. gada 16. jūnijs, *Pehlivan* (C-484/07, EU:C:2011:395, 36., 38., 60., 61. un 64. punkts).

22 — Skat. spriedumu, 2010. gada 21. janvāris, *Bekleyen* (C-462/08, EU:C:2010:30, 26. punkts).

23 — Spriedums, 2011. gada 16. jūnijs, *Pehlivan* (C-484/07, EU:C:2011:395, 52. punkts). Salīdzinājumam tomēr ar šī sprieduma 60. punktu, kurā, ņemot vērā lietas faktus, Tiesa ir atteikusies no šī nelietderīgā precizējuma.

24 — Spriedums, 2011. gada 16. jūnijs (C-484/07, EU:C:2011:395, 52. punkts).

25 — Pēc analoģijas skat. ģenerāladvokāta Ī. Bota [*Y. Bot*] lietā *Dülger* (C-451/11, EU:C:2012:331) sniegto secinājumu 24. punktu.

26 — Skat. spriedumu, 2008. gada 18. decembris, *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 — Spriedums, 2008. gada 18. decembris, *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744, 32. punkts).

28 — Skat. spriedumu, 2008. gada 18. decembris, *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744, 22. punkts).

29 — Spriedums, 2008. gada 18. decembris, *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744, 23. punkts).

prombūtnei bijis pagaidu raksturs [30]. Galu galā "Turcijas izcelsmes darba ņēmējs ir izslēgts no legālā darba tirgus tikai tad, ja, objektīvi vērtējot, viņam vairs nav nekādu izredžu no jauna iesaistīties darba tirgū vai viņš ir pārsniedzis saprātīgu termiņu jauna darba atrašanai pēc īslaicīgas atrašanās bezdarbnieka statusā" [31].

43. Turklāt, kā norādījusi Komisija, no Lēmuma Nr. 1/80 6. panta izrietošo tiesību iegūšana ir pieļaujama pat tad, ja likumīga nodarbinātība darba tirgū, kas prasīta šajā pantā, nav notikusi uzreiz pēc attiecīgā Turcijas pilsoņa ierašanās – kuram attiecīgajā brīdī pat var vēl nebūt darba ņēmēja statusa – uzņemošās dalībvalsts teritorijā [32]. Taču, ņemot vērā Lēmuma Nr. 1/80 7. pantā izvirzīto mērķi, būtu nevietā attiecībā uz tā piemērošanu noteikt stingrību, kam nav pamata, piemērojot šī lēmuma 6. pantu.

44. Saistībā ar šo mērķi es nevaru piekrist Ārvalstnieku iestādes argumentam, saskaņā ar kuru vairs nepastāvētu Lēmuma Nr. 1/80 7. panta un tajā izvirzītā mērķa saskaņotība, ja tas tiktu interpretēts tādējādi, ka, pamatojoties uz to, tiesības varētu rasties pat tad, ja likumīgas nodarbinātības darba tirgū laikposms netiek īstenots uzreiz pēc ģimenes locekļa ierašanās, jo šādā gadījumā vairs nebūtu jāsekmē ģimenes atkalapvienošanās. Proti, es uzskatu, ka, lai radītu labvēlīgus nosacījumus ģimenes atkalapvienošanai, Lēmuma Nr. 1/80 7. pants nav jāinterpretē pārāk šauri. Fakts, ka attiecīgais Turcijas izcelsmes darba ņēmējs pilnībā ir īstenojis savu likumīgās nodarbinātības laikposmu uzņemošās dalībvalsts darba tirgū tikai pēc ģimenes locekļa, kurš ir pievienojies, ierašanās, nepadara par mazāk atbilstošu ideju, ka Turcijas izcelsmes darba ņēmēja, kurš jau ir likumīgi integrējies, nodarbinātība un uzturēšanās tiek padarīta panesamāka, ja viņam ir iespēja šajā dalībvalstī pastāvīgi atjaunot savu ģimenes vienību.

45. Tādējādi ir jākonstatē, ka Vācijas iestādes, Turcijas izcelsmes darba ņēmējiem viņu ģimenes locekļu tiesību, kas nostiprinātas Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā, atzīšanai pieprasot, lai viņi būtu likumīgi nodarbināti darba tirgū laikposmā, kas ir nepieciešams minēto tiesību izveidei, uzreiz pēc šo locekļu ierašanās, un nosakot, ka laikposmu, kuri ir līdzvērtīgi likumīgas nodarbinātības darba tirgū laikposmiem, vēlāka īstenošana nevar tikt ņemta vērā, ir noteikušas nosacījumu, kas nav paredzēts Lēmumā Nr. 1/80.

46. Tādējādi, nostiprinājis savu pārliecību ar to, ka – atgādināšu – Lēmumā Nr. 1/80 nav ietverti tieši izteikti pretrunīgi noteikumi, es ļoti konkrēti sliecos uzskatīt, ka *S. Ucar*, kas faktiski ir nodzīvojusi kopā ar savu laulāto gandrīz 14 gadus, ir ieguvusi no Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas izrietošās tiesības no brīža, kad *Ö. Ucar*, kurš ir likumīgi nodarbināts darba tirgū, nepārtraukti trīs gadu laikposmā ir veicis darbību, kas ir īstenota pilnīgi atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 6. panta prasībām. Tādējādi kopš 2008. gada novembra *S. Ucar* ir tiesības, kas izriet no Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmā ievilkuma, bet kopš 2010. gada novembra – tiesības, kas izriet no minētā lēmuma 7. panta

30 — Skat. spriedumu, 2008. gada 18. decembris, *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 — Spriedums, 2008. gada 18. decembris, *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744, 25. punkts). Tāpat Tiesa ir precizējusi, ka šie apsvērumi, kurus tā ir izstrādājusi Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta interpretācijas kontekstā, tāpat var tikt izmantoti, lai interpretētu šī paša lēmuma 7. panta pirmo daļu (skat. spriedumu, 2008. gada 18. decembris, *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744, 27. un 28. punkts)). Turklāt varētu šaubīties par atziņu, kuras izriet no judikatūras, atbilstību attiecībā uz *S. Ucar* situāciju. Proti, lai gan ir skaidrs, ka *Ö. Ucar* nav strādājis algotu darbu trīs gadu laikā, kuri ir sekojuši pēc viņa sievas ierašanās Vācijas teritorijā (proti, no 2001. gada novembra līdz 2004. gada novembrim), šajā laikposmā viņš ir strādājis kā pašnodarbināta persona, šķiet, pilnīgi atbilstoši valsts tiesību aktiem, kas nozīmē, ka viņš ir bijis nepārtraukti un likumīgi nodarbināts darba tirgū šī jēdziena valsts tiesību izpratnē.

32 — Skat. it īpaši spriedumu, 2008. gada 24. janvāris, *Payir* u.c. (C-294/06, EU:C:2008:36, 45. punkts).

pirmās daļas otrā ievilkuma. Attiecībā uz *R. Kilic* – viņš ir ieguvis tiesības atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmajam ievilkumam no brīža, kad viņa māte ir bijusi likumīgi nodarbināta darba tirgū pietiekami ilgu laikposmu, lai rastos šīs tiesības, proti, kopš 2001. gada jūnija [33].

47. Vācijas iestādes uzskata, ka šāda interpretācija būtiski paplašinātu Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas piemērojamību personām. Līdzīgs risks, kas ir radies dažādu iemeslu dēļ, jau ir ticis norādīts 2012. gada 19. jūlija sprieduma *Dülger* [34] kontekstā. Tiesa tajā bija atgādinājusi, ka Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā "ir skaidri paredzēts, ka ģimenes apvienošanās ir iespējama, saņemot atļauju pievienoties [emigrējušam] Turcijas izcelsmes darba ņēmējam, kas ir piešķirta saskaņā ar uzņemošās dalībvalsts tiesisko regulējumu [..]. Šis nosacījums [..] ir izskaidrojams ar apsvērumu, ka EEK un Turcijas asociācijas ietvaros ģimenes apvienošanās nav Turcijas izcelsmes darba ņēmēja ģimenes locekļu tiesības, bet gan, gluži pretēji, tā ir atkarīga no valsts iestāžu lēmuma, kas ir pieņemts, piemērojot vienīgi attiecīgās dalībvalsts tiesības, ievērojot pamattiesības [..]" [35]. Citiem vārdiem, Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmā daļa varēs radīt sekas tikai tādēļ, ka uzņemošajā dalībvalstī tiek atļauta ģimenes atkalapvienošanās. Tātad pirmām kārtām tieši valsts tiesībās tiek definēta šīs tiesību normas piemērojamība personām.

48. Visu iepriekš minēto iemeslu dēļ Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka Turcijas izcelsmes darba ņēmēja ģimenes loceklis, kurš ir saņēmis atļauju ieceļot uzņemošās dalībvalsts teritorijā ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ja ir izpildīti visi citi tajā minētie nosacījumi, var atsaukties uz tiesībām, kas nostiprinātas šajā tiesību normā, ja trīs vai piecu gadu laikposms, kad Turcijas izcelsmes darba ņēmējam, kam viņš ir pievienojies, ir jābūt likumīgi nodarbinātam darba tirgū, neseko tūlīt pēc šī ģimenes locekļa ierašanās uzņemošās dalībvalsts teritorijā.

C – *Par lietā C-508/15 uzdoto otro prejudiciālo jautājumu un par lietā C-509/15 uzdoto vienīgo prejudiciālo jautājumu*

49. Kā norādīts, ņemot vērā atbildi, kuru es ierosinu Tiesai sniegt uz lietā C-508/15 izvirzīto pirmo jautājumu un kuru turklāt es uzskatu par noderīgu, lai noskaidrotu *R. Kilic* tiesisko situāciju, es uzskatu, ka nav jāatbild uz lietas C-508/15 otro jautājumu un lietas C-509/15 vienīgo jautājumu.

50. Tādējādi es vēlētos atgādināt iesniedzējtiesai, kura lietā C-509/15 ir saskārusies ar rīkojumu par izraidīšanu, dažus atbilstošus elementus Tiesas judikatūrā par Lēmuma Nr. 1/80 14. pantu, vienlaikus pilnībā apzinoties, ka Tiesai iesniegtais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nekādi neattiecas uz šo tiesību normu. Tomēr apsvērumos, kurus Ārvalstnieku iestāde ir iesniegusi šajā lietā, uzsvars ir likts arī uz lēmuma par izraidīšanu, kas piemērojams *R. Kilic*, likumību [36].

51. Tādēļ lietderības labad atgādinu, ka, lai interpretētu Lēmuma Nr. 1/80 14. panta 1. punktā paredzēto sabiedriskās kārtības izņēmumu, ir jāņem vērā Tiesas interpretācija šim pašam izņēmumam darba ņēmēju brīvas pārvietošanās jomā [37]. Sabiedriskās kārtības jēdziens "nozīmē, ka papildus sabiedriskiem traucējumiem, ko rada jebkurš likumpārkāpums, pastāv reāli un pietiekami nopietni

33 — Nešķiet, ka *R. Kilic* varētu atsaukties uz Lēmuma Nr. 1/80 7. panta otro daļu, kurā it īpaši ir reglamentēta darba tirgū likumīgi nodarbinātu Turcijas izcelsmes darba ņēmēju bērnu situācija. Tomēr ir skaidrs, ka šie bērni arī var atsaukties uz tiesībām nodarbinātības jomā, kuras ir atzītas Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā (skat. spriedumu, 1998. gada 19. novembris, *Akman* (C-210/97, EU:C:1998:555, 34. punkts)). Šķiet, ka *R. Kilic* nav izpildījis nosacījumus, lai viņam varētu tikt atzītas tiesības brīvi piekļūt darba tirgum, kas ir paredzētas minētā lēmuma 7. panta pirmās daļas otrajā ievilkumā. Vismaz iemesli, kādēļ viņa māte ir izbeigusi savu darbību, uz kuru varētu attiekties Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 2. punkts, Tiesai iesniegtajos lietas materiālos nav norādīti pietiekami detalizēti.

34 — C-451/11, EU:C:2012:504.

35 — Spriedums, 2012. gada 19. jūlijs, *Dülger* (C-451/11, EU:C:2012:504, 61. un 62. punkts un tajos minētā judikatūra).

36 — Tomēr ir jāuzsver, ka šo apsvērumu lielākajā daļā parādās domstarpības, kas pastāv starp Ārvalstnieku iestādi un iesniedzējtiesu attiecībā uz piemērojamajām valsts tiesībām, proti, domstarpības, kuras, acīmredzami, Tiesa nevar pārbaudīt.

37 — Skat. spriedumu, 2000. gada 10. februāris, *Nazli* (C-340/97, EU:C:2000:77, 56. punkts).

draudi sabiedrības pamatinteresēm”[38]. Tā kā sabiedriskās kārtības izņēmums ir jāinterpretē šauri, “notiesāšana var attaisnot izraidīšanas pasākumu tikai tad, ja apstākļi, kas ir par pamatu notiesāšanai, norāda uz personisko uzvedību, kas rada patiesu apdraudējumu sabiedriskajai kārtībai”[39]. Turcijas pilsonim “no Lēmuma Nr. 1/80 tieši izrietošās tiesības, pieņemot lēmumu par izraidīšanu, var tikt liegtas tikai tad, ja tas ir pamatots ar apstākli, ka attiecīgās personas rīcība var tieši radīt jaunus nopietnus sabiedriskās kārtības traucējumus”[40].

52. Tādēļ vajadzības gadījumā iesniedzējtiesai būtu jāpārbauda, vai šie nosacījumi ir izpildīti attiecībā uz *R. Kilic*.

IV – **Secinājumi**

53. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 par asociācijas izveidi, kuru ir pieņēmusi Asociācijas padome, kas nodibināta ar Līgumu, ar kuru izveido asociāciju starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju, 7. panta pirmā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka Turcijas izcelsmes darba ņēmēja ģimenes loceklis, kurš ir saņēmis atļauju ieceļot uzņemošās dalībvalsts teritorijā ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ja viņš izpilda visus pārējos tajā minētos nosacījumus, var atsaukties uz tiesībām, kas nostiprinātas šajā tiesību normā, ja trīs vai piecu gadu laikposms, kad Turcijas izcelsmes darba ņēmējam, kuram viņš ir pievienojies, ir jābūt likumīgi nodarbinātam darba tirgū, neseko tūlīt pēc šī ģimenes locekļa ierašanās uzņemošās dalībvalsts teritorijā.

38 — Spriedumi, 2000. gada 10. februāris, *Nazli* (C-340/97, EU:C:2000:77, 57. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2005. gada 7. jūlijs, *Aydinli* (C-373/03, EU:C:2005:434, 27. punkts).

39 — Spriedums, 2000. gada 10. februāris, *Nazli* (C-340/97, EU:C:2000:77, 58. punkts). Skat. arī spriedumus, 2000. gada 16. marts, *Ergat* (C-329/97, EU:C:2000:133, 46. punkts), 2005. gada 7. jūlijs, *Dogan* (C-383/03, EU:C:2005:436, 24. punkts), un 2011. gada 8. decembris, *Ziebell* (C-371/08, EU:C:2011:809, 49. punkts).

40 — Spriedums, 2000. gada 10. februāris, *Nazli* (C-340/97, EU:C:2000:77, 61. punkts).